

Watergebruik in Chinese landbouw terug te dringen

ASEM Waternet over duurzaam en doelmatig waterbeheer

ASEM Waternet is een multistakeholder platform voor Aziatische en Europese kennisinstituten en overheidsinstanties op dit gebied en wordt gefinancierd door de Europese Commissie (FP6). Het platform faciliteert samenwerking langs vijf prioritaire thema's: 1) bassin studies, 2) doelmatig watergebruik in de landbouw, 3) erosie en (flits) overstromingen, 4) waterverontreiniging, en 5) waterbeheer als cross-cutting kwestie. Uit de presentaties op de conferentie bleek dat de problematiek van waterbeheer in een bepaald stroomgebied in Azië veelal niet veel anders is dan in Europa, afhankelijk van de temperatuur, de neerslagpatronen, het landschap, de bevolking en de economische ontwikkeling. Maar dit geeft ook aan waar de grote verschillen liggen, namelijk in de veel hogere bevolkingsgroei in Azië en, a fortiori, de aanhoudende explosieve groei van de economie. Deze factoren zorgen voor een steeds groter beslag op de watervoorziening en stellen de overheden voor uitdagingen welke nog eens versterkt worden in stroomgebieden waar de temperatuur en de neerslagpatronen veranderen met het klimaat.

De competitie tussen landbouw, industrie en huishoudelijk gebruik neemt sterk toe, waarbij het aandeel van de landbouw als grootverbruiker ($\frac{3}{4}$ van het totaal) langzaam maar zeker wordt teruggedrongen. Om de uitdagingen het hoofd te bieden is een doelmatiger watergebruik vereist en een waterbeheer dat zich aanpast aan veranderingen. Studies gepresenteerd op het ASEM Waternet platform laten zien dat dit ook kan. Er kan bijvoorbeeld nog een grote doelmatigheidsslag worden gemaakt in de landbouw door waterbesparende (irrigatie) technieken, maar ook door nieuwe instituties die boeren bewuster maakt van hun waterverbruik.

Hervormingen van het waterbeheer in Heihe rivier

Een voorbeeld van boeren bewuster maken is de Heihe rivier. Deze loopt in het waterschaarse noordwest China, waar naast economische belangen, ook een belangrijk ecologisch belang speelt, namelijk een tweetal oases in de woestijn die in de jaren negentig zijn drooggevallen. De Chinese overheid laat sinds 2002 weer een deel van het rivierwater doorstromen naar die oases, waarbij de benadeelde boeren tegelijkertijd worden geholpen met waterbesparende irrigatietechnieken. Om het watergebruik verder te verminderen wordt ook geëxperimenteerd met het geven van gebruiksrechten vooraf, gecombineerd met een afrekening achteraf op basis van het werkelijke verbruik, waarbij idealiter zulke rechten verhandeld kunnen worden (watertickets). En, zoals bij vele hervormingen in China, willen beleidsmakers vooral ook weten in hoeverre lokale hervormingen ook elders in het land kunnen worden doorgevoerd.

Het "Chinese Center for Agricultural Policies" (CCAP/CAS) in Peking onderzoekt in hoeverre watertickets en andere factoren kunnen bijdragen aan doelmatiger (lees: lager) watergebruik en tegelijkertijd aan de groei van het schamele

boereninkomen rond €500 per persoon per jaar. In samenwerking met SOW-VU is daartoe afgelopen voorjaar en zomer in veertig dorpen een veldstudie gedaan, waarvan de voorlopige uitkomsten tijdens genoemde conferentie zijn gepresenteerd. Die laten zien dat watergebruikverenigingen veel minder water gebruiken dan de traditionele dorpscollectieven en dat het watergebruik verder daalt bij hogere prijzen. Echter, het effect van de watertickets lijkt vooralsnog klein en de handel in water is te verwaarlozen. De beleidsmakers zouden dat graag anders zien, maar dan blijkt maar weer eens hoe lastig het is om de gebruikelijke economische wetmatigheden op een bijzonder product als water los te laten. Water heeft zijn eigen fysische wetmatigheden en het onderzoek naar water en de economie ervan is dan ook volop in beweging, zowel theoretisch als empirisch. SOW-VU probeert daaraan haar steentje bij te dragen.

*Info: Bart van den Boom (SOW-VU); G.J.M.vandenBoom@sow.vu.nl
en www.asemwater.net.org*